

Makfa ar peefuhthannu
par pafthi:

par gadu 1 rub. 60 kap.
" pufgadu 85 "

Makfa bes peefuhthannu
nas Rihgā:

par gadu 1 rub. — kap.
" pufgadu 55 "
" 3 mehnefchi 30 "

Mahj. w. teel izdohis feft-
deenahm no p. 12 fahloht.

Mahjas weefis.

Ernst Plates, Mahjas weefa ihpafchneeks un apgahdatajās.

Mahjas weefis isnaht ween reis pa nedeku.

Makfa
par fludinafhannu:

par weenas fleijas smaltu
rakftu (Petit-) rindu, jeb
to weetu, to tahda rinda
eenem, makfa 10 kap.

Redaktija un ekpedizija
Rihgā,

Ernst Plates bilfchu- un
grahmatu-drufatavā pee
Pehtera bajnizas.

N° 28.

Sestdeenā, 12. Juli

1875.

Par ſinu.

Teem laftatajem, kas gribetu „Mahjas weefi“ us nahtamu pufgadu, t. i. no 1ma Juli lihds 31mo Dezember, apsteleht tē daru ſinamu, ka tahdas apstelefhannas labprahht peenemu. Makfahs par to pufgadu: kad pa pafthi japeefuhthi: ar peelikummu 1 rub. 25 kap., bes peelikuma 85 kap. — Kas tē pat Rihgā ſawu lapu grib ſanemt, teem makfahs ar peelikumu 90 kap., bes peelikuma 55 kap.

Ernst Plates.

Mahjas weefa apgahdatajās un redaktors.

Rahditajās.

Saunafahs ſinas.

Selſchſemes ſinas. No Rihgas: enturneeetu un zitu tungu brauzeens us Nuno-fala. No Keeferes: noſchehlojams atgadajums. No Kubejas: pahre labibas augſhannu un ſirgu-ſagſhannu. No Behſu puſes: nelaimigs notikumums. No Maſ-Salazes: pahre tureenās buhſhannu. No Bauſkas: pahre te-atera ſpehleſhannu. No Mirkſas: breefmu darbs. No Wologdas: warena negaiſs. No Saratowas: trujas-ſlahde.

Ahrſemes ſinas. No Bairijas: brijhprahtiga partija. No Spantijas: Karlifiti teel ſalauti. No Paleſtimas: ſchihou dumpis.

Aſſauzeens iſ Ohgeresupes lihziſcha. Burnoibas grahmata. Derigs padohms. Stannu wirtne. Korabdiſhannu.

Peelikuma: Iſ wezeem papihreem. Grandi un ſeedi.

Saunafahs ſinas.

No Rihgas. Pahre laiku runajohht japeemin, ka ſaufumms wehl nauw mitejees un wiſi us leetus gaida un tā ari ſinas no wiſahm puſehm naht, ka wafaraja ſahht panihht. Seemas fehja zaur zaurim nemoht ſtahw labi un ar ahkreem ſohleem ſteidsahs pee eenahſhannas. Labibas tirgū japeemin, ka auſahm tagad pirma rohka. Iſ Anglijas teel ſinohts, ka tur leela ſlappjuma deht maſ zeribas us labu rafchojummu un tuhda tē weenā deenā zena ſazehlahs no 73 us 76 kap. par pudu, par kuru zenu ari tika pahrdohhti 180,000 pudu. Zena wehl wairak, buhtu zehluſehs, ja pahredeweji nebuhtu zeeſchi paſtahwejuſchi us 80 kap. par pudu. Rudſeem ari paleek labala zena, bet ſchimi brijhſham rudſu wiſai maſ ſche atrohdotees. Linu tirgus tilai kahdās ſortēs ir kuſtinajees, zitadi ir meerā.

— Ta jauna awiſe, „Daba un pafaule,“ pahre kuras programu plaſchakas ſinas pafneedsam M. w. 14tā numurā, ſawu gaitu ſahluſe, feftdeenu pirmo numuru laudis laifdama. Sauno darba-beedri preezigi apſweiznadami, nowehlam „Dabai un pafaulei“ labu weifſchanoſs.

No Jelgawas. Rā „Balt. ſem.“ ſino, tad Sibirijas mehriſ iſzehlees Talſu aprinki, maſa Meſchamuiſchā, maſa Berke, Lihwes-Behriſe, Dohbeles aprinki, un tad ari, ſchis mehriſ iſzehlees Kalnamuiſchā, leelā Salwē, leelā Jumprawu-muiſchā un ari Amerodē. Rā pret ſcho mehri ja-iſturahs, pahre to

„Mahj. w.“ ſawā N° 22 pafneedsa „Preeſchraſtus, tā ja-iſturahs pret leefas-fehrgu.“

No Salas-muiſchās (Kurſemē) mums teel ſinohts, ka rudſi labi ſtahwoht, ihpafchi lweeſchi warena no-auguſchi. Ari pahre wafaraju newar neko ſchehlotees, jo kur agri fehjuſchi, tur wafaraja brangi auguſe. Pahre ſeena augſhannu nelas ihpafch nauw peeminams, turpreti ahbolinſch lohti brangō.

No Irkutſas. Rā Kreewu awiſes ſino, tad Irkutſas pilſfehthā (Sibirijā) tiks dibinata jauna uniwerſitete. Uniwerſitetei buhſchoht tahdas nodatas: dabas-ſinatibas-, wehſtures-, geograffijas- un amatu-nodata.

No Pariſes. Zanzibares ſultans no Anglijas nahhdams nonahza tai 2trā Juli Pariſē, kur winſch no pilſfehthas preeſchneekem un no Mak Mahona adjutanta tika apſweizinahts.

No Londonēs. Iſgahjuſchā numurā ſinojam, ka Anglu trohnamantineeks nodohmajis us Indiju zehohht un ka parlamentē teel apſpreeſts, jif naudas preeſch ſehloſhannas dohdama; tagad nu japeemin, ka tahs no miniſtera preeſchneeka preeſchā liktahs ſumas no parlamentes tika peenemtas. — Anglu katoti ſahloht arweenu ſiipraki iſrahdiht ultramontanu zenteeuus.

No Konſtantinopeles teel ſinohts, ka Turku waldbiba Boſnijas gubernatoram pawehlejuſe, lai winſch tuhda us Herzegowinu ſahtoht ſaldatus, kas lai nemeerigohs apſpreeſchoht. Ari Auſtrijas waldbiba pee rohbeſchahm ſaldatus noſuhthiſe, kas waretu meeru uſtureht, jo waretu ari notiktees, ka ſtarp Auſtrijas pawalſtneekem, kas tur pee rohbeſchahm dſihwo, nemeeri iſjeltohs.

No Madrides. Tai 7tā Juli generalis Martinez Kampos Karlifteem uſbruzis, tohs ſakahwis, teem 2 leelgabalus un dauds kara-mantas atnehmis; ari teekohht dauds Karlifiti ſawan-goti. Tai 8tā Juli tika Karlifteem atnemts Kolado zeehtſnis, kas bija Karlifitu beidsama patwehruma weeta. Pee ſchi zeehtſchna eenemſhannas tika ſawan-goti 11 wirſneeki un 300 ſaldatu.

Geschiedenes Sinas.

No Nihgas. Nihgas enkurneeki, pee kam ari ziti kungi peebeedrojuſchees, kohpâ pahri par 100 zilweku isbrauza ſwehtdeen tai 6tâ Juli f. g. ar ſawu damſfugi uſ Munu-falu, (tâ fauktu: Nohau-falu), kahdas 14 juhdes uſ ſemel-wakareem no Nihgas eekſch juhtras. Raiks bij preeſch ſchahda mehrka itin isdewigs; jo palehns ſeemeta wehjinſch damſfugi maſ ſpehja pahri juhtras putodameem wilneem ſchuhpaht un mehtaht, tâ ka til pee maſ braujejeem bija juhtraſſlimiba manama. Iſbrauza no Nihgas pulkſten $\frac{1}{26}$ no rihta muſikim ſpehlejoht un pulkſten weenâ puſdeenâ laimigi ſaſneedsa Munu-falu. Uſ zaur ſwelpſchanu dohtu ſignali ſalineeki kâ ſtudras gar juhremali ſabira un ar laiwinahm pee damſfuga nahza ſweſchineekus malâ zelt, pee kam deesgan leelu weiklibu eekſch kugofchanaſ parahdija. Kad wiſi Nihſeneeki bij ſalâ eezelti, kad nogahja ar muſika ſpehleſchanu tautas „himni“ dſeedadami uſ Nuneneeſchu meeſtu, kurſch kahdu werſti no juhramales ſtarp dauds kohſcheem, leeleem lapu-kohſteem atrohdahs; tur wiſu pirms ſawas ſlahpes ar peena glahſiti remdeja: tad to uſ paugſta preeſchu kalnina atrohdofchu maſu kohka baſnizinu apmekleja, un daſchu upuri tur pameſdami, tai netahlu no baſnizas gulofchâ, ſalâ palejâ apmetahs un ar Nuneneeſchu jaunellehm danzodami un tehrſedami iſluſtejahs. Nuneneeſchu dſihwes wiſje nebij eephejama tuwaki apſtatiht, tamdeht ka uſkawefchanaſ tur til uſ $2\frac{1}{2}$ ſtundahm bij noſajita, lai gan wehlaſ lihds 4 ſtundahm aigahja. Zik ihſumâ pawirſchu waraja apſpreeſt, tâd ſchihſ ſalâs eedſihwotajeem waijag buht deesgan iſtikufcheem, jo leelee gohwu, aitu, juhku un ſohju bari ganibâs, kâ ari pulkſ klehtis un iſtabâs karajuſchohs rohnahdu leezina pahri wiau bagatigu iſtikſchanu, lai gan turpreti pehz wiau praſta apgehrba — kurſch paſtahw eekſch ſtrihpaimi-aditeem wilaineem kamſokeem beſ peedroknehm, nahtnu bitſehm un ſwahrkeem u. t. pr., kâ ari pehz wiau padatai nekaunigas uſbahſchanaſ wiſſes ſweſchineekam — lai wiau behrneem un ſeewahm kaut ko dahwa — buhtu jaſpreeſch, ka tee leelâ nabadſibâ dſihwo. Tahlaſ ari wehl tee daſchadi lapukohki, kâ: ohſchi, ohſoli u. z. kaſ wiau meeſtu un tahlaſas ſalâs paleijas bagatigi apehno un ta plawâs lepni lihgodamahs un ſchuhpodamahs beefa, kupla ſahle wiau augligu ſemi deesgan peerahda. Labiba laukôs ſchogad rahdahs pawahja, kaſ pirklahrt zaur tam nahk, ka pagahjuſchahs ſeemas beſſais ſneegs pawafara ſaulitei ilgi preti zihnidamees leelus platiſchus rudſu iſpuhdejis un ohtrukahrt, ka ſchihſ ſalâs eedſihwotaji wehl naw ſewi ar kreetneem ſemkohpibas rikheem apgahdajuſchees, ar ko ſawas druwas lahtigi apſtrahdaht. Schi ſala kahdas 28 kwadratu werſtes leela, tohp no wairaf neka 300 zilweku dwehſelehm apdſihwota, luri weenu meeſtu no 27 ſemneeku mahjas gruntehm iſtaija, krohnm renti maſa, ari ſawu mahzitaju un leſteri uſtura un apalſch Arensburgas bruguteeſas ſtahw. Nuneneeſchi kâ Sweedru dſimums wehl arween pee Sweedru-walodâs turahs un ari Deewa-kalpoſchana baſnizâ Sweedru-walodâ tohp tureta. Pulkſten 6 pehz puſdeenâs Nihſeneeki ſehdahs atkal damſfugi un daſchadi atſweiznadamees, no teem winus palaiſdameem Nuneneeſcheem ſawu zetofchana uſ mahjahm pahri wilnodamu juhtras lihzi uſſahla, pee kam iſkatriſ kreetni luſtejahs gan pee glahſes alus, gan ar dſeedaſchana muſikim lihdsſpehlejoht, gan ar tehrſeſchana u. t. j. pr., kamehr pee Dinamindes nonahloht zetotaju weh-

ribu atkal ta no enkurneekem iſrikhota raketu un kartetſchu gaiſâ laiſchana uſ ſewi greeſa, — tâ ka naktſ gabalinſch bij newiſſchu notezejis un pee Nihgas nonahloht rihta blaſſma ſinoja, ka pulkſtens jaw diwi. Pehz ihſas atſweizinaſchanaſ no draugeem un paſihſtameem iſ weens no zetofajeem preeka pilns tahs 20 ſtundas pawadijis ſteidsahs uſ ſawu dſihwoſli.

Beidsiht iſſaku es ſawu beedru wahrâ Nihgas enkurneekem ſirſnigas „Baldees“, kaſ mums labpraht nowehleja wiau ſtarpâ lihgmotees, un muhs ruhpiigi ar glahſiti alus apgahdaja. J. W.—t.

No Leeseres teel mums ſinohts pahri ſchahdu behdigu atgadijumu: kahda meita, no ſawa bruhtgana peeſmeeta, un negribedama kaunu peedſihwoht, bija nogahjuſe kaimiau mahjâs un tur uſ lohpu-kuhts behnina uſgahjuſe, wina raudſija galu padariht, ar maſu duhziti ſawas meeſas ſadurdama. Kai gan ſtipri ſadurta, tomehr palika dſihwa uſ behnina guſoht. Wehlaſ ſaimneeze, nogahjuſe gohwis ſlaukt, dſird zilweku waidam un kunkſtam, uſeet uſ behnina un atrohd mineto meitu. Saimneekſ tuhliſt apgahdaja ahrſti, bet ahrſte ſajija, ka meitas dſihwiba wairs ne-efoht glahbjama. Schis behdigs notikumſ lai der jaunekteem un jaunellehm par mahzibu un peekohdinaſchanu, lai nedara grehka- un kauna-darbus. B. B.

No Lubejas (Leeseres draudſe) mums tahda ſina nahkuſe: Pahri labibas augſchana runajoht newaru newiſai preezigas ſinas doht: rudſi tâ puſlihds auguſchi, un buhtu dauds labi isdewuſchees, ja wairaf leetus buhtu lijis, turpreti wafarajs ir wiſai ſliſts, jo mums ir ſtipra mahlu ſeme un leela ſauſuma dehl aſnini til ko ſpehjuſchi no ſemes iſliht. Seens brangi no-audſis, ja til Deems dohtu isdewigu laiku pee ewahſchanaſ. — Deemſchehl beidsamâ laika pee mums ſirguſaghi uſklihduſchi, kaſ jaw wairaf ſirguſ noſaguſchi. Sagti ſawus ſagtohs ſirguſ mehds pahri Daugawu aiſweſt. Lihds Daugawai war par pehdahm pakaf dſihtees, bet tad pehdas kâ uhdeni eekrituſchâs. Diweem ſaimneekem isdewahs Mai mehneſt ſawus ſirguſ rohkâ dabuht. Saglis bija gan ſirguſ noſadſis, bet ihſas naktſ deht nebija eephejis ar wahgus (ratuſ) un eejuhgu noſagt un tâ tad nebija eedrohſchinajeſ jahſchus ſirguſ pahri Daugawu weſt un tamdeht Hirſchmeſchâ ſirguſ nolizis, kur ari ſirgi tika atraſti. Mellejoht gan ſaimneekem iſgahjuſchi kahdi 25 rublu. B. B.

No Behſu-puſes. Namkaſ muſſchâs-dambi jaunellis J. M. ſirguſ maſgadams bij ſawas dſihwibas pehdigu ſtundu atra-dis 11. Juni ſch. g., zaur to, ka dambi zauri nepaſina un peldeht neprata. Treſcho wainu ziti ſaka darba-beedram, kurſch nelaiſkam par wiſeem tuwak bijis. Jo breeſmâs buhdamais til kahdus trihs ſohlus no malas bij bijis un trihs reiſes uſ uhdena rahdijeſ, pehz glahbeja ſauſdams; ari beedram bij ſirgs ar garu ſchnohri rohkâ un wareja ſirgu waj ſchnohri nelaimigam doht preeſch glahbſchanaſ, bet naw darijis. Pehdigi ohtrs, kaſ peenahjis un kaſ tuhliſt ſteidses palihgâ, ſauzis ſcho pirmo, lai ſchnohri paturuht, ka winſch drohſchaki waretu uhdeni dohteſ; bet pirmais ir ſcho naw darijis, zaur ko ohtrais no duſmahm pahrnemts bijis gataws, ari ſcho lihds uhdeni gahſt par tahdu negantibu; bet Deems taſ ſchahdu duſmu darbu nebij kahwis iſdariht. Newaru ſchahdu darbu ſaukt par ſirds apzeetinaſchanu, bet tur buhs zita waina bi-juſi, kaſ wiam aiſleedſa kriſtita zilweka uſdewumu iſpildiht; jo to pee paſcheem tumſcheem un zeetſirdigeem pagahneem ne-

atrohd. Lai Deewš ir ſcheligš nelaimigam, bet ari ſchahdam lihbšzilwekam, kaš wahrgſt wehl dſihwš buhdams.

B. M. r. n.

No Maſ-Salazē. (Statees № 25. Turpinajums un beigums). Kemſim p. pr. kulamahš maſchines. Latweeſchu ſemkoſpi jaw no behrnu deenahm eeraduſchi pa ſawu wiſſi lauka darbuš padariht; wiau ſaimneeziabas rihtuš jaw tehwu tehwi bruhſeja; wiau eeraſchaš, jaw tehwu-tehwu eeraſchaš; tiſ reti atrohdašš ſaimneeki, kaš pa jaunu mohdi, t. i. ar Bahžſemes ſaimneeziabas rihtleem ſawuš lauka darbuš padariht war un proht: leelaka data wehl ſtrahda kà preekſch gadu ſinteneem. Tà ari ar kulſchanu. Buſnakti jaw weztehwš, kam maſ meega, peezehlees, puiſchuš un meitaš, kaš wehl ſaldà meegà gul, beſ ſchehlaſtibas mohdina, ja-eet uš riju kult. Gan wehl gauſcham labpraht kaſhdu ſtundinu ilgati noſnauſtošš, — bet naw brihw. Nu zelahš ar meega pilnahm azim augſchà, eet uš riju un ſtrahda ſchahwedameeš un ſtaipidameeš lihbš brohlaſti. Par deenu ari deeſgan gurdenš pee darba, jo nakti maſ dabuiš atpuhſteeš, un daba pagehr ſawu teeſu. Bet nekaš, weztehwš teiz, ka winam jaunàš deenàš wehl deſmitreiſ gruhtal gahjiš, jo bijiš peezaš naktiš tunga rižàš jakul un feſto mahjàš, — tapehž japaleek meera: ſtrahda kaut kà, kad tiſ ſtrahda un laiku pawada. Drihš tahda lengereſchana paleek par eeraſchu un pawifaam wairš naw gruhta. Bet nu atwed muiſchà kulamo maſchinu. Nu gan wairš naw par nakti jamohkašš, bet waijaž no rihta lihbš wakaram, t. i. no weenaš gairmaš lihbš ohtrai pee maſchinaš ſtahweht un uſzihtigi ſtrahdaht. Taš naw iſturamš, taš wezu wezai eeraſchaj pawifaam preti! Newar wairš ne ar meitahm pajohkoteeš, ne kulkiti uſtaifiht, ne lohdiſteeš un ſchahwoteeš, nedš ari daudš ko tehrſeht: ar weenu ſtingri jaſtrahda, ka lai maſchinaš tuſkſch nebuhtu. Lai nu gan brohlaſti weena ſtunda, puſdeena diwaš, ir brihwlaikš, un naktiš paſcham peeder, tomehr weza, jautka eeraſcha pagalam, tautas daba ſamaitata! Tapehž jaluhko waj newaretu ar waru wezu buhſchanu atdabuht. Bet maſchinaš, maſchinaš! neganta iſdohmaſchana! — Ir notiziš, ka daſchš traſgalwiš, gribedamš wezo ſchlenderjahni atkal eeweſt, wiſadà wiſhš eefahza maſchinu apſkadeht: bet dumjiba un blehdiba, ſew paſchaj rihtſteš greeſch, — zita neta nepanahza kà darba pawairoſchanu; Tiſ daudš par eeraſchahm, mumiš rahda, zaur ko taš nahk, ka laudiš tiſ greiſi ſtatahš uš jaunahm eeriktehm ſaimneeziabas un ſemkoſpiabas leetaš. — Un kà ar kulamo maſchinu, tàpat ari ir gahjiš ar wiſahm žitahm jaunahm eeriktehm, un eet wehl ſchobrihd; — Bet drihš nahk klaht tee laiki, kur tauteeſchi ſahk wezaš, ſliktas eeraſchaš atmeſt un ar preeku atſiht ka jaunàš eerikteš nemekle tautas ſliktumu, bet labumu. Leelaka data no Salisburgaš muiſchaš tihromeem ir dreneereti; t. i. kaſhdaš 4—5 pehdas apakſch ſemeš welkašš no mahleem dedſinati reeri, kaš ſlapjà laika wiſpahrižo uhdeni nowell, jauſà laika atkal tihrumu mitru tur. Kà taš it gauſcham labi, to katriš ſemkoſpiš tuhdat eeredſehš, bet deeſgan dahrga ſchahda eerikte un pagehre leelu naudaš ſpehku. Ari ſeme pate lai puſè tahdu dreneereſchanu atweeglina, jo zaur zaurim ir daudš lihbſenaka, neta žitaš puſeš. Kà taš jaw patš no ſewiš ſaprohtamš, kà ari eſmu daudš ſemkoſpuš dſirdejiš runajam: ka lihbſena ſeme daudš iſdewigaka neta kalnaina. Lai gan kalni un grawaš un eeleijaš un pakalni, dabas jaukumuš mumiš preekſch azim ſtrahda, tad tomehr ſchahda ſeme gruhtaki apſtrahdajama, maſaš paneſ fauleš karſtumu, bee-

ſchaki praſa leetus, un ka taš naw eefpehjamš iſpildiht, maſaš iſdohd augtuš. Meſcha ſchè ap Salisburgu un Kuhnjeni ir gauſcham maſ, kaš ſemneekem peeder; tiſ muiſchaj ir kaſhdaš 12 □ werſteš meſcha, un winpuſ Salazēš eefahkaš leele krohna meſchi, kaš uš juhrmalu aiſſteepejaš un pa tureem waren branga jakteſchana, jo deeſgan lapſaš, ſtirnaš, apſchi, breeſchi, willki un ari lahtſchi tē peemahjo. Agraki aplahrteejee muiſchneeki katra gadu tureja (dewa) leelaš jakteš, bet tagad ſchi jakteſchana pamamaš ſahk nihkt, jo daſchi no teem leelajeem jakteš mihtotajeem ir miruſchi, daſchi ir jakteſchanu atmetuſchi, un diweem jeb trim par gruhtu nahkaš to tiſ beeſchi iſrikteht. Behrn rudeni Salisburgaš baronš Vietinghoff leelu jakteſchanu tureja, kur kaſhdi 40—50 muiſchneeki dalibu nehma. Bet baronš Vietinghoff ari ſawuš kuſtonuš deeſgan ſchehlo. Weentahrt jaw agraki neſchauj, lihbš taš laikš nahk, un ohtrahrt teem meſchš ir branga mahjoſkiš, jo ſchè wiš netohp meſchš nolihſteš, kà daudš žitaš weetàš, lai tiſ nauda iſnahktu, bet tohp taupihtš un peeſohptš, meſch preekſchš ſemkoſpiabas ir gauſcham wehra leekamš, tàpehž ka wehja un wehtraš ſpehku gurdena un gairu mitru tur. Uhdena, taš ir, eſaru, upu un dihtu, Salisburgeeſcheem tapat gauſcham maſ kà meſcha. Bet jaſaka, ka wini ir prahtigi ſemkoſpi, jo tapat kà ar malku zauri teek, tee ari ar maſ uhdena proht iſtiſt. Lai gan weenaš no teem leelajeem Wiſſemeš eſareem ir tuwumà, prohti Burtneeku eſaraš, un lai gan Salazē ir weena no Wiſſemeš leelakajahn upehm, tad tomehr paſchà walſti maſ uhdena, kaš ſemkoſpam deeſgan waijadſižš, preekſch: linu, kanepaju, ezeſchu mehrlſchanaš, lohpu un ſirgu peldinaſchanaš u. t. pr. — Par Salazi tagad wed ſtalteš afmenu tilteš, ko ari baronš Vietinghoff par ſawu naudu liziš buhweht, un par to winam neween Salisburgeeſchi paſchi, bet katriš reiſneekš pateiz, jo agrak, kad ſchè rahmiš pahri weda, bij daudſkahrt gadiješ, ka auſtā pawafaraš jeb rudenaš laika, daſch nokuſiš un noſališ ſweſchineekš, no tableneš žetodamš, peebrauz uš ſtahwa Salazēš kraſta, un ar ſchauhſchalahm ſkatijahš uš krahtdamu uu ſchuhdamu Salazi leižà, kaš rahmi ſadragadama jeb pawifaam prohjam aiſraudama, putodama ſtipri prohjam uš juhru lauſahš. Tagad ari ſtahwaiš kalniš ir norakteš un wehſà puhpoſu kohku pawehni, želotajiš war lehnam ſeme nobraukt, kuri no tilta lihbš paſcham kalna galam, kalna lejaš puſi, pret upi apſarga. Tilta buhweſchana maſfajoht wairak ka 6000 rubluš. Kad brauz no kalna leižà, tad pahri par Salazi reiſneeka ažiš eerauga uš jaukaš pakalneš, ſmuku preeſchu meſchinu, kaš no wiſam puſehm apſargateš, it klufa weetà ſtahwedamš, jaw ſweſchineeka ſirdi no nejauſchi to aminu mohdina, ka ſchi ir Salisburgeeſchu meera weetina, ſchè ir wiau kapſehhta. Deenwiduš puſè kapſehhtai pahri afmineem burbutodama, ſtrauja Salazē garam tel, kapſehhtu no kuſtonu un ſwehru eelauſchanaš paſargadama; wakara puſè atrohdašš dſita, ſtahwa grawa, zaur kuru ari maſa upite Salazē eeteſ. Uš ſchahš grawaš malaš ir Brehm kungš apteekeri, ſmuku keegetu mahju ar plahteš juntu, uſbuhwejiš, un jo drihš uš kaila tihruma, jo ſmuku dahru eetaiſiſiš, kà ka kapſehhta ari no ſchahš puſeš pret ſweſchu eemahſchanohš ir aiſſlehgta. Seemeta wakara puſè ir mahžitaja muiſcha. Salisburgaš mahžitajiš Kuglera f. ir jaw peediſhwojiš wihrš, kaš jaw ilgi ta kunga wiſna kalnà ſtrahdadamaš, un dahrgu ſehklu ſehdamš, gan bagatuš augtuš eemantohht buhtu pelniſiš. — Kad pa Salazēš eeleiju, kapſehhtai garam pret rihteem ejaž, tad jo

drihs noteekam pee Salisburgas draudses fšohlas, kur dšihwo draudses fšohlmeistars Hinzemberga l. un wina palihgs Muischneel l. — 21. Maijā fšē draudses fšohlā bij Salisburgeefšheem jauks preeka un fšwehtku brihtinšch, jo tila gruntsakmens likts jaunam draudses fšohlas namam. Bij fapulzejees labs draugu pulzinšch: dauds fšohlu aistahwetaji un mihtlotaji, fšohlu un walšs wezakee, pehminderi, preefšchneeki un dauds ziti fšohlu draugi un zeenitaji. Jo drihs atbrauza zeen. tureenes mahzitajs un pehz firfnigas farunašchanahs un patehršefšchanahs par fšohlas, semtohpibas un daschahm zitahm leetahm gahja pee grunts-akmena lišfchanas. Pehz dšeedašchanas un mahzitaja garigas runas, kurā winšch apfahrt* stahwedamohs draugus, ar deesgan fšlaneem wahrdeem atgahdinaja us Salamana Deewanama buhwefchanu u. t. pr. wehl dauds zitas garakas un ihfakas runas tapa turetas, kurās wišas fšē peemineht newaram; tik to waram teitt, ka latrai fšaws lohdošs bij manams un wišas preefšch azim tureja weenu mehrti: fšawas tautas nahkamibu. Til weenu runu fšē tuwal gribam peemineht, kurā runatajs publejahs to zelu rahdiht, pa kuru tautai jaštaiga, lai waretu reiš zeretu nahkamibu panahkt. „Zeenigi kungi.“ — runatajs eefahza pee grunt-akmena peestahdamees un ahmaru fatwerdams, „zeen. kungi, fšhis akmens, ko zeen. mahzitajs nupat ir fšchim namam, kas fšheit buhwehts taps, par grunts-akmeni eefwehtijis, man atgahdina to akmeni, kuru muhšu augšs Kungs un Keisars ir ar fšpehzigu rohku par pirmo grunts-akmeni zehliš, muhšu Latweefšchu tautas ehkai, fšhis akmens ir: tautas meefiga brihwiba! Katrs nams un latra ehka stutejahs us fšchetreem stuhreem jeb pihlareem. Tapat ari latra tautibas ehka, un pee wišahm tautahm fšhee pihlari ir weenadi, un agrati newar pee pašcha nama strahdaht, lihds kamehr fšhee pihlari naw gatawi, kureem tas nams janef zaur gadu simteneem. Latweefšchu tauta ar wišu fšpehtku tagad strahda pee fšheem pihlareem, kuri weens pehz ohtra gatawojahs, weens iš ohtra radahs, un weens ohtra fšakerahs kà kehdes lohjekli. Šhee fšchetri pihlari ir: tautas meefiga brihwiba; tautas gariga brihwiba; tautas tikumiba un tautas bagatiba. Pirmo pihlari, us kura wiši ziti stutejahs, mums muhšu mihtlota Keisara fšehlastiba dahwaja; iš fšhihs meefigas brihwibas wehl wareja zeltees tas ohtrais pihlariš: gariga brihwiba, pee kura tauta tagad strahda. Weenu leelu datu no fšchi ohtra pihlari fšastahda fšohlas. Škohlas ir kas wišwairak strahda Latweefšchu tautai garigu brihwibu nešt; fšohlās teel audšinata jauna, garā brihwa tauta. Iš fšhihs gara brihwibas tad atkal zetahs tikumiba. Un tikumibas mums Latweefšheem wehl gaušcham, gaušcham wajaga, wišu wairak weena tikuma, kas pee Latweefšheem gaušcham reš atrohdamš, t. i. weenprahtiba un fšaderiba. Kad fšhee tikumi pee mums peemahjohs, tad ari drihs jo drihs muhšu tauta atšels un peenemšees wišadā wiššē, un pats no fšewis rafees zeturtais pihlariš jeb stuhra-akmens: tautas bagatiba u. t. pr.“ Tahdā wiššē runatajs tautas laimigu nahkamibu mekledams, pee grunts-akmena lišfchanas fšohlas namam, Latweefšchus atgahdinaja, ka wineem wajaga eewehroht pee grunts-akmena lišfchanas tautas nahkamibu. Til dauds par fšcho. — Nu ešmu runajis par Salisburgeefšheem, — ohtreiš gribu runahkt par weenu apgalu, kas kahdas 100 werštes no Salisburgas tahlu un gribu luhkocht abus apgabalus un winu laudis fšalihdšinaht. Reinhold Kalning.

No Bauskas mums teel šinohts, ka tur feštdeenu 26 un

fšwehtdeen 27. Juli fšch. g. buhs Latweefšchu teatera israhdišchanas sem Adolf Alunana l. wadišchanas un lihdsfšephelešchanas, Kà dširdam, tad tikfšocht tik tahdas lugas israhditas, kas Mihgā un Jelgawā pee fšatitajeem to wišleelako labpatifšchanu mantojušchas un Baušlineeem, kam tahda israhdišchana warbuht tur wehl nebijufe, waram jauku un preezigu wakarū apfšohliht. Laikam programāš fawā laikā tuwalas šinas pašneegs. Wehlam no fšawas pušes dauds laimes un išredšefšchanohs.

No Minškas. „Wahzu Maškas awiše“ šino pahfšchahdu aplamu darbu: Služas kreiše Minškas gubernija kahds pagasta wezakais, kas wairak pa fšchenkeem gahjis dšerdams neka par fawahm fšaimneezibas un amata darbošchanahm un darišchanahm ruhpejees, efoht gribejis fawu brahta feewu nogalinahkt, to eefšch degdamas kraššns eebahšdams. Melaimigai feewai apdega galwa, plezi un rohkas un warbuht buhtu papawifam galu dabujufe, ja kaimini nebuhtu peefšteigušchees, to no breefšnigas nahwes išglahbdami. Waj winšch to dšehruma trakumā darijis, jeb kahda naida deht, tas minetā awiše naw šinohts.

No Wologdas. Kà tureenas gubernas awišes šino, tad tai 19tā Juni Wologdas aprinki bijis breefšnigs pehrkona negaišs, kas dauds fšahdes nodarijis. Behrkons išfehles pulššten 2 pehz pušnaktš un štundu pehz tam fahka birt kruša, tahdā daudšumā, ka ta lautus aplahja ar kahdu pušpehdas beefu kahrtu, tik dauds to krušas graudu fšabira. Pehz krušas bija breefšnigs leetus, tā ka kahda masa upite tā ušpluhda, ka ta tuwumā buhdamas pirtis, fšohogus uu tiltus noplehša, uš plawahm gluhdu un fšmiltis ušneša un weetahm semi išploššija. Kahdi 40 zeemi zaur fšcho negaišu tikufšchi apfšahdeti un 14 zeemeem wiši lauki un druwas no krušas nozirštas. Škahde fšneedšotees lihds 49,000 rubku. Gubernators tuhliht turp aišdewees, lai apfšahdeteem waretu wajadšigo palihdšibu fšneegt.

No Saratowas. Saratowas gubernija kruša un negaišs leelu fšahdi nodarijušchi. Ta eefšch Mai mehnešcha notikufe fšahde fšneedšotees lihds pušmiliona rubku. To leelako fšahdi zeetušchi Balaschawas un Petrowškas aprinki. Balaschawas aprinki pohštā aišgahjušchi 5830 deštinas seemas fehjas un 5679 def. wafaras fehjas, un Petrowškas aprinki 6020 def. seemas fehjas un 1956 def. wafaras fehjas.

Ahršemes šinas.

No Bairijas. Tai 14. Juli buhs Bairijas walšs-weetneeku wehlešchana un kahdi weetneeki tiks išwehleti, tahds tad ari buhs tas politikas zefšch, kuru Bairija štaigahs. Kà tureenas awišes šino, tad zif lihds fšchim šinams, tad pa leelakai dalai išwehleti brihwprahtigi wišri, kas ultramontanu partijai ir pretineeki. Ultramontani gan wišadi bija publejufšchees, lai no winu partijas tiktu wišwairak išwehleti weetneeki, bet wineem tas fšchoreiš naw išdewees, un pahweštš war atmešt to jauku zeribu, ka Bairija wina zenteeneem peekritihs un Wahzijas zenšchanai pret ultramontaneem pretošees. Weetneeku zefšchana notikufe beš kahda leela trohlfšchma un neemera, lai gan no pahwestneeku pušes šipri rikhojahs.

No Tibingas (Wahzija) teel šinohts, ka tur 1. Juli bijufe semes trihzešchana. Birmais grubdeens pee semes-trihzešchanas nebija šiprs, bet ohtrš bija šiprats, tā ka nami no-trihzeja, leetas ištahās kustejahs un ruhtis lohgošs tintfšheja,

laudis tika no meega usmohdinati un kas jaw bija peezehlufchees, teem bija japeeturahs, lai ne-apfriht. Ka rahdahs, tad semes-rihzejschana beidsama laika fahf arweenu wairaf uf seemetu pusi dohteess. Kaphez tas noteel, wehl dabas-finataji naw isteikufchi.

No Spanijas. Spanijas waldiba aistrakstija pee Franzijas waldibas, luhgdama, lai sawas rohbeschas kreetnaki apfargatu, ta ka Karlisstem nebuhtu eespehjamis pa rohbeschahm pahri behgt, un Franzijas-waldiba schai luhgfschanai pallausidama, ari lika sawas rohbeschas stipraki apfargahf. Kad nu Karlisfi pahr rohbeschahm pahri eet, tad wini teel no Franzuscheem zeeti fanemti. Tas ari notika kahdeem 6 wirfneekeem un 172 saldateem, is Karlistu pulka, kuri, no waldibneekeem dsenati, bija pa rohbeschahm pahrmufufchi un no Franzuscheem tika zeeti fanemti. — Ka no Madrides teel sinohts, tad Karlisfi tai lautina pee Wittorias ir pasaudejufchi wairaf neta 1000 saldatu. Waldibas generalis Martinez Kampos, ar kahdu zitu kara-pulku saweenojees, dsenahs tagad Karlistu generalim Dorregaraijam pakaf.

No Palestinas. Tureenas Libirijas pilssehtina pee Genazaretis esara iszehlahs schihdu dumpis, kas ta iszehlahs: Kahds schihdu rabiners wahrda Ghazim Snirsohns, kas Seemetu brihwalstu pawalstneeks buhdams, ilgatu laiku Anglija, Amerika un Australija bija par fshlotaju bijis, beidsama laika bija nonahjis uf Palestinu un mineta Libirijas pilssehtina uf dsihwi nometees, kur winsch ar semkohpibu nopuhledamees gribeja par saweem panihufufcheem tijibas-beedreem, tureenas schihdeem ruhpetees. Winsch teem eerahdija, ka seme ir apstrahdajama un zaur semkohpibu dohmaja tohs pee labakas pahrtikas un kahrtigas dsihwes peewest. Gefahkuma schihdini ari kahdas stundas pee lauku darbeem strahdaja, bet drihs pehz tam wini apdohmaja: kad wini fahfchoht semi apstrahdaht, tad Giropas schihdi wineem wairs nedohfchoht palihdsibu, kuri wineem if gadus til un til dauds tuhlfstofchus naudas fuhthoht, un taphez wini Snirsohna prahtigam padohmam preti stahjajs un wiau ispaudda par „besdeewigu pahrgrohsitaju,“ kas wineem griboht ar arklun ezeschahm atnemt tehwi tijibu un winus wintinacht uf jaunu laiku zenteeneem. Tureenas schihdu rabineris Zufuf Altij usajinjama Snirsohnu, lai pilssehtinu atstahjoht, ja ne, tad tilfchoht apkrauts ar basnijas lahsteem. Snirsohns schahdai usajinjafchanai nepallausidams, palika jo turymaf Libirija. Kahdas deenas pehz tam, kad Snirsohns no sinagogas nahza ahra, winam usbruta kahdi schihdi, fahsehja wiau un aishweda pee rabinera. Rabineris sawai draudsei isflaidroja, ka Snirsohns esohf no launa gara apsehsts, un eebahsa wiau kahda tumfcha kambari, kur winam peejas deenas un naktis bija jafehd un tikko dabuja kahdu gabalinu maises un drufzinu uhdena. Pehz tam winsch tika no fchi zeetuma iswests, stipri nopehts, tad ar fahseetahm rohlahm uf ehseli usfehdi-nahts un tad no pilssehtinas ahra dsihfs. Melainigais buhtu gan tijis no schihdeem nohsfs, ja Franziskaneeufchu muhfi pahr wiau nebuhtu apsehchlojufchees, wiau atswabinajufchi un sawa klosteri patwehrumu dewufchi, kur winsch mihki tika apkohpfs. Pa to laiku pa Palestinu zefoja Oldenburgas grafs, kas ari uf Libiriju nonahza un no Snirsohna dsirdejis to panehma lihfs uf Jerusalemi, kur tam labu mahjas-weetu apgahdaja. Seemetu-Amerikas brihwalstu konsulis dsirdebams, ka Snirsohnam, kas ir mineto walstu pawalstneeks, ir pahrestiba darita, aishwahas uf Libiriju, lai wainigee tiktu apstrahpeti.

Utsauzeens is Ohgeresupes lihjischa.

Mahjas weefa fcha gada 18. numura atrohдахs raksteens, kuru J. D. kungs par Ohgeresupes lihjiti fastahdijis un zehlis lasitajeem preekfcha. Raksteena naw wis pateesiba, tadehl bija wajjadfigs zeenijama rakstitaja maldifchanohs usrahdiht un to ne wis wina deht, lai wina pasinojuma truhlumam zaur to tiktu lihdschts, bet weenigi tadeht, ka Ohgeresupes-lihjischa „lautineem,“ — kureus tagad ar winu ihstenu wahrdu par Ohgreneescheem faufschu, — tas wis naw weena alga, par kahdeem wini teel ispausti. Ohgreneeschu wahrds ir dauds weetas no leela swara. Kad nu J. D. kungs neta labaku no Ohgreneescheem nesin pastahstihf ka ween to, ka wini frohgapee alus glahsites siltas galwinas eetaija un ar nahburgeem ispluhzajs, tad atbalsidamees uf wairaf gadu peedsihwojeem, gribu zeen. lasitajeem par Ohgreneescheem pateesigas sinas pasneegt un parahdiht, ka Ohgreneets naw jaw tadehl pakaf palizis, kad winsch pats teateri nespehle un grahmatu krahtuwes ne-apgahda, bet winsch ir daschai walstei, kura teaterispehle, daudsejadā sinā par eewehrojama preekfshimi.

Par teateri runajohf buhtu jafaka, ka Ohgreneescheem, ka bagateem laudim tas neta naw pahmetams, kad wini ar schahdu mahfflu nenopuhlejajs. Ta jaw pa laikam ar bagateem ir bijis. Ohgreneets, ka tas bagatam wihram peeklahjajs, apmekle teateri tur, kur kreetni spehki isweiziga israhdischanā flatitaju eepreezina un winam prahta neta mehginaht ta wahrda pehz ween teateri spehleht, lai waretu leelitees, ka daschi to dara un faka: „mehs ari jaw teateri spehlejam.“ Ohgreneets labi sin, ka bes gruntigas teatera-lugas eemahzifchanahs, winsch vareisi nespehlehs un gruntigi eemahzitees winam naw watas; tadehl ka jaw faziju, Ohgreneets labaf klausajs, neta pats spehle.

Daschs ari leelahs ar pahra dutfcheem grahmatu, tahs nofaukdams par wcfelu krahtuwi un raksta par schahdu warenu grahmatu-krahtuwi ohlefschu garus rakstus awises. Muhfu Ohgreneeschu tehwi ta nedara. Wini pirt grahmatas pehz sawas wajjadfibas, tahs lasa un dohd ari sawai faimei kolahft. Es waru pastahstihf, ka dascham Ohgreneescham weenam pascham ir wairaf grahmatu, ka zita awise isflaweta walstisgrahmatu-krahtuwē. Schē es neta negribu teikt, ka wifas weetas, kur teateri spehle, to til wahrda pehz spehle un wifas grahmatu-krahtuwes til ween pahra dutfchu grahmatu atrohдахs, bet gribeju til weenigi ar fcho usrahdiht, ka ne wis if weena walstis, kura kahdreis ir mehginahts teaterispehleht, kahda sawa grahmatu nowirka, jaw ir tuhdat par apgaismotu apshimejama.

J. D. kungs faka: „no malu malahm nahf sinas par teaterem, grahmatu-krahtuwem u. t. pr. Ohgreneeschi ween no tahdahm leetahm nesin.“ Ka Ohgreneeschi par schahdahm leetahm sin un tahs faproht, to jaw faziju. Bet es sinu schē pat muhfu aptuwuma dauds walstis usrahdiht, kuras ari ne teateris spehle, ne ari dsedafchanu kohp un sinu ari daschu it tumfchu faktiau muhfu mihla Widsemē, kur no wifa fcha ne jausmas wehl naw. J. D. kungs schahdas weetas taf ari sinahs, jo winam, ka is wina raksteena redsams, fanahf sinas no malu malahm. Waj nu nebuhtu labaf, kad J. D. kungs sawu wehribu uf tureen greestu un luhlotu tur padohmus preekfch attihstifchanahs pasneegt, kur tee jo wajjadfigi, pee Ohgreneescheem winsch to ir aplam eefahjis. Ohgreneeschi winam nepihis lohrberu-krohnus, bet wini turpreti wehl

fmeij par tahdu, kurfch wineem luhfo tahdās leetās padohmu doht, kuras wini paſchi labi ſaproht un jaw ir iſbaudijuſchi.

Dſeedaſchana teel ſchē no 1868ta gada ſahkoht pehz ee-ſpehjas lohpta, lai gan preekſch dſeedatajeem ſewiſchkaſ beedribas naw.

Par ſkohlū ir ſchē gahdahts. Tai wezā draudſes- jeb baſnizas-ſkohlā, kura tē pat jaw ſintu gadu paſtahw, tika behrni no 1834. gada eeſahkoht, lihds 1874tam gadam beidſoht, ka- trā gadā mahziti. Ar ſkohlās-ruhmi neſtahw tik behdigi, kā J. D. kungs to ſtahta. Tahdas behnina „iſtabinas“ no 2 aſim garumā un tikpat platumā muhſu wezā ſkohlā pa wi- ſam naw, ja ne-eewehro duhjinu-buhra uſ behninu-iſtabu gree- ſteem. Bet ir turpreti 2 behninu-iſtabas, katra no 3¹/₂ aſim garumā un tapat 3 aſim platumā, no kura hm bij weena behrnu gutama- un ohtra ſkohlās-iſtaba, kura ari ſkohlotajs guleja. Pehz pawehles waijadſeja ſchai ruhme tik 10 tā ſauktus drau- dſes-behrnus mahziht, tomehr tik maſ ſkaihs warbuht paſchā eeſahkumā ween buhs bijis. Wehlatōs gaddōs ſneedsahs ſkoh- las-behrnu ſkaihs pahre par 40, preekſch kura behrnu ſkaita teeſcham ta ruhme bij par maſu; kadēht ari tika jauna ſkohlā buhweta un nahza 1874ta gada rudeni, lai gan pawehlu, tomehr jaw tik tahtu gatawa, ka wareja tajā iſgahjuſcho ſeemu trihs mehneſchus ſkohlū tureht. Beſ tam wehl ſchē paſtahw no 1870. gada privata meitenu-ſkohlā, kura teel paſtahwigi zauru gadu no 20 lihds 30 meiteneem, tik lab ſeeweeſchu- rohlaſ-darbōs, kā ari daſchadās ſinatnibās un walodās mahziti.

Tā tad nu ir redſamē, ka Ohgerē par ſkohlām jaw wai- raf gadus ir tizis gahdahts, tad nu tagad tik wehl atliktu par ſkohlatajeem peemineht, kuri pehz J. D. kunga ſpreeduma ne-efoht bijuſchi kreetni. Rahdi wini teeſcham ir bijuſchi, to eſ ari neſinu teikt, tapehz ka beſ ta pehdiga jeb tagadeja, ne weena iſti labi nepaſiſtu, tomehr to gan waru teikt, ka par wineem wiſeem laukſkohlū-pahrwaldiba ſawā laikā, ſawu meera buhſchānu ir iſſazijuſti.

J. D. kungs ſaka, ka Ohgreneeſchi lehtas lohnes deht, ſe- win ſkrihweri par ſkohlotaju peenehmūſchi. Tas naw wiſ tā. Ohgreneeſchi peenehma ſewim par ſkohlotaju to lihds tam bijuſcho draudſes-ſkohlmeiſtara palihgu, kurfch ari ir ſkrih- weris un jaw dewinus gadus ſchai walſti ir par ſkohlotaju. Kā ſkohlmeiſtara palihgē tika ſkohlotajs no ſkohlmeiſtara loh- nehts, bet tagad no walſts lohnehts un ir ar ſcho lohnu par eeſahkumu pilnā meerā. Lai ſkohlotajs waretu ſawu ama- tu pilnigi kohpt, winſch tur ſewim palihgu preekſch ſkohlō- taja amata ween.

Schai walſti ir pa wiſam 67 ſaimneeku mahjas un ne wiſ 80 un ari naw 80 behrnu, kā to J. D. kungs iſreh- ſinajis, bet pehz mahzitaja uſdewuma tik ween 45 ewange- liſkaſ luterā-draudſes behrni, piuſeni un meitenes, kureem kriſtu walſts-ſkohlū apmekleht.

Beidſoht wehl atliktu kahds wahrds par alus dſerſchānu. Muhſu tehwi-tehwi ir alu dſehruſchi un wina ſlawejuſchi, ka- pehz gan lai behrnu-behrni mihto alutinu ſmahdetu? Ka Oh- greneeſchi alus-dſerſchānā tik neſahrtigi buhtu bijuſchi, tik pleh- ſigi ar nahburgeem un ſawus behrnus wehl ſchahdōs netiku- mōs mahzitu, to eſ wehl ne-efmu manijis. Mums ir gan da- ſchi alus-dſehraji, ir ſchānaba-dſehraji, bet kura walſts ir gan beſ wineem? Waj kahdu dſehraju un wina nedarbu deht, ir wiſa walſts waiwojama? Eſ ſaku: teeſcham muhſu dſehraji wehl naw tik apbrihnojami, ka winus waretu awiſes iſſludi-

naht. Kas ſin, waj daſchs labs apgaismohts teatera-ſpehle- tajs ne-uſuementōs alus-dſerſchānā puſduzi Ohgreneeſchu dſeh- raju pahreſpeht

Ja kahdam patittohs ar Ohgreneeſchu dſihwi eepaſihtees, tas lai to iſdara, kahdā winam patihklamā wafaras-deenina, tad winſch warehs redſeht, waj trefna ſeme buhs Ohgreneeti darijuſi bagatu, kā J. D. kungs to ſaka, jeb Ohgreneeſchu uſzihtiba, tauwiba un iſmaniba lauku- un lohpu-koſpſchānā. Labi apſkatotees un ar Ohgreneeſcheem ſarunajotees, warehs tuhlin noſkareht, waj wini teeſcham ir ziteem pakalā paliku- ſchi waj ar ziteem lihds tik uſchi un waj warbuht ne-atradihō pee Ohgreneeſcheem garu, kurfch ir dauds gaischaks neka zitā teateri un grahmatu-krahtuweſ kohpdamā walſti.

Blumenbergs.

Burwibas grahmata.

Kahds kreetns muſchkaſ ihpaſchneekſ bija jaw ilgaku laiku leelōs ſirdehtōs. Schis kungs iſklatru deenu dabuja no ſa- was ſeewas leelu bahreenu dſirdeht. No bahreena muſdamē winſch nereti mahjas atſtahja un aiſgahja. Rabaga mahjas kungs gan daſchadi prohweja gan ar iſrunahm un aiſbildina- ſchānahm, gan ar laipneem gan ar bahrgeem wahrdeem; ar laipneem wahrdeem winſch neko nepanahza, un ar bahrgeem ſaunumu wehl niſnaku padarija, jo pehdigi paleef pee tam: „Swehtigi ir tee lehnprahtigi, jo tee to ſemi eemantōhs,” kamehr duſmas ar duſmahm pahreſpeht, zits nekaſ naw, kā dublus ar dubteem nomasgaht. Uri tas iſweizigakais ahrſte ſcho lihdselli newehletu.

Behdigi no ſawas niſnahs ſeewas nomohzihtais kungs ſeh- deja deenahm weens patſ ſawā ſambari un ſargajahs ar ſawu pikto mahjas kundſi ſatiklees. Kad weentulibā wiſus ſawus papihrus un grahmatas kahrtibā ſalika, tad winam no nejau- ſchi nahza rohlā kahda buza-grahmatina, wina waigs paleef preezigaks jaw nedelahm un mehneſcheem, un arweenu wairaf tan eeſlatidamees winſch ſtiprati pahreleezinajahs, ka winam taiſniba. Grahmatina kabatā ruhpiigi eebahſis, winſch ſtip- reem ſohleem eegahja ſawas ruhldamahs ſeewas dſihwolli un ſahka no weenaldſigahm mahjas- un ſamilijas-buhſchānahm ru- naht. Tuhlit atkal iſzehlahs leela bahreſchānahs, kahda wehl nekad ſchai mahjā nebija bijuſe dſirdama; rahdijahs, it kā tas kahdu laiku aiſturetais ruhzeens nu ar weenu reiſu buhtu pa- ſpruzis watā.

Bet uſ weenreiſ paleef klūſu, pawiſam klūſu; gaſpaſcha ſklatahs iſtruſkufehs uſ to grahmatina wihru rohlā, kurfch krehſlā noſehdees meerigi laſa un wina zeeſch pawiſam klūſu. Pehz kahdahm minutehm wina lihds pehz tahs grahmatinas; bet to jaw bija pratis drohſchi noglabahht, jo winſch to ta- pat glaba kā ſeltu un dahrgus akminus un nelaiſch nekad no rohlahm. Katreiſ, kad mahjā ſahlahs bahreſchānahs, ta tika zaur kunga un grahmatinas palihdſibu apfluſinata, un kat- reiſ gaſpaſcha pehz grahmatinas luhdſa, bet nedabuja, jo kungs to weenumehr ruhpiigi noglabaja, deenu no deenas mahzida- mees grahmatinas burwibas ſpehku paſiht, un pehdigi pat ma- nija, ka, kad gaſpaſcha duſmigi peeri krunſaja, winam tik wai- jadſeja rohlu ſwahrtu keſchā bahſi, kur wina burwibas grah- matina atradahs, un gaſpaſcha ar mihiſgeem wahrdeem ſa- zija: Mihtais wihrin, lai paleef! tas jaw ir pahrgahjis; eſ atkal grihu buht klūſa un mihtiga.

Un kas ta gan war buht bijuſe par grahmatu? Ta bija

Sludinaschanas.

➔ Wehrâ leekama sinâ. ➔

Tee wisu labalee zaur preekschlailâ lehtaku eepitkshanu sagahdâti pehrngada gresna auguma ahrsemes wihni, ar wisu wairat tee Spaneeschu, Portugales, Frantschu, Ungaru, Keinas- un Moseles-upes Wahju-semes faldee wihni: bet aridsan tas teizamais Englantes-semes porteris, Jamaitas-rums, konjaks, ahraks, bischofs, schampaneris un bards zitadi nepeeminami garfchi dsehreeni ir neween pilwâ krahjumâ atrohnami, — bet aridsan teel us preekschu tureti un pahrdohiti, tee zaur muhsu pirzeju luhgshanu sagahdâti ihstenee Schweizeru-semes daschadu spehzigu sahku wihni, lahbus lautini nosauz par alantu wihnu. Pee scho ir wehrâ leekams, la tas alantu wihns paschâ Schweizeru-semê neween leelâs, bet aridsan eeksch tahm wisu masatahm fainneeziabam atrohnams, jo ar wixu neween wehdera-laites ahrste, firdsfahpes remdina, bet aridsan pee lohpu = fehrgham lohpu baribai jeb uhdenim peejauktis lohpius no sprahgshanas atswabina.

➔ Wehl weena peemina. ➔

Us to zihnidamees, la aridsan wiseem muhsu tahlatu dshwotajeem pirzejeem, muhsu preze par lehtu malsu jeb zenu dabubnama buhtu, efam mehs preeksch Kursemneekeem paschâ Zelgawas pilsehtâ, F. A. Kleina kunga bohde weenu pahrdohshanas weetu par Rihgas zenu eezehlufchi un luhbsam ilweenu, scho peeminu wehrâ patureht.

Pehzgalâ dohdam mehs wehl wiseem muhsu draugeem, andelmaneem un frohbsneekeem sinat, la mehs aridsan eesahlam tohs wisu wairat eemihletus un smeikigakohs Kreewu-semes wihnuus tureht un par to wisu lehtato malsu pahrdohit, un teel itweena pirzeja paschâ, jeb zaur grahmatahm peefuhkita wehlefehana ar usfiziibu eeksch muhsu wisu leelato Baltijas dseedataju wihna pagraba peepildita blakam J. Redlich kunga Englischu magahnei pee

Louis Luudmann un beedra,

Rihgas pirmas gildes kaufmana.

➔ Kemerôs. ➔

Zeenijamai publikat Kemerôs un tahs apgabala zaur scho sinojam, la mehs muhsu schejeenes

puz = un mohdes = prezu = bohdi efam faweenojufchi ar

daschadu fihpu = prezu krahjumu,

un peebawajam schahdas prezes par ihsti lehteem un nenobingejameem zeneem:

Wilnanaš un pušwilnainas kleitu-drehbes (melnâs un daschadâs zitâs pehrwês).
leetus mantelu drehbi,
katun un mušelinu,
daschadu fabriku andeklus,
ferwieres un dweeklus,
gultas-drehbes,

wilnannus un nahtnûs galdantus,
gardines un grihdas drehbes (tepihus),
wilnannus un pikê drahnû gultas-dekus,
pušwilnannu schirtian un pikê drahnû,
baltu un daschadâs pehrwês tarlatannu,
wilnannus un fihda-lakatus.

Kemerôs, Juni mehnefi 1875.

Ar zeenishanu

Eduard Hollberg un beedris.

Janna pulkstem bohde.

Saweem zeenigeem draugeem un pashtameem baru sinamû, la no 1. Juli 1875. g. sahloht efmu leelâ Kehnimu-eelâ № 3 (blatus Raktu-eelai) eekahjije jannu pulkstemu bohdi.

Saweem zeenigeem pirzejeem apsholidams, la wisadas fortes pulkstemus labus un par lehtu zenu sem galwoshanas pahrdohschu, la ari wisadas pulkstemu fataifshanas riltigi un par kreetneem zeneem ihfala lailâ isdarifschu, — to apsholidams usluhdsu, lai mani ar fawahm wajadshibam apmelle.

Ar zeenishanu

Carl Jansohn.

Langdale's superfosfatus,

kas nupat Zelgawas isstahde tika ar gohda-algu apdahwinati, tura us lehgera un nem apsteleschanas preti

Goldschmidt un beedris,

general-agents preeksch Kreewijas.

Kantoris Pils- un Rihter-eelu stuhri №. 1.

Kreewu

krušas = apdrohshinaschanas = beedriba,

bibinata 1871mâ gabâ,

apdrohshina wisadus lautu-roshojumus pret krušas-flahbi par lehtam un nepahrgrohsamabm prehnijabm. Klakhtas sinas dabujamas un apdrohshinaschanas teel preti nemtas

Rihgâ	pee Daniel Minus	kunga
Zehfis	" W. F. Erdmann	"
Walmeera	" Th. Zoepffel	"
Wallâ	" Carl Koch	"
Selgawâ	" Ricop un beedra	"
Kuldigâ	" Ferd. Besthorn	"

Mulfnes pilsmuifchâ pee Wold. Straufs kunga.

➔ Weens skohlotajs, ➔

dfimis Latweetis, kas lahda Wahzemes seminarija ismahzjees un elementarskohlotaja ekfamenti taifjis, melle weetu par skohlotaju lahda Latweeschu tauntas-skohlâ. Klakhtas sinas dohs prahwesta tehws Knupper, Wallâ.

➔ Panjoneeri ➔

atrohd usnemshanu Behterburgas Ahr-Rihgâ, leelâ Fuhrmanu-eelâ № 9.

Weens wihrs,

tas bohmiwilnas dshas proht pakahit, teel mellehts. Klakhtas sinas Ernst Wlases drukatamâ.

Kneedia muifchâ

Mahspils basnižas draudse, tiks schogad mahjas pahrdohitas.

La apdrohshinaschanas beedriba

„Wolga“

preeksch mantibu apdrohshinaschanas us juhru, upehm un faufu semi, Rishnij Kowgorodâ, nem apdrohshinaschanas preti Rihgâ us wisadabm kungeezibas leetahm, (zugeem) un mantibahm, kas teel aifshuhitas pa juhru, Daugawu un winas peetefahm, dselâzetu un pa semes zetu.

Rihgas zentral-agents

W. H. Ladigin,

Kantoris: Kungu-eelâ, tai mahjâ № 10.

Nupat no drukas ismahja:

Dseefmu rohsta,

jaunekkeem un wihreem
pirma un oštra dala, apgabata no

J. Bimse,

Seminara direktora. Widsemes skohlmeisteru abejahm bahrimu lahdehm par labu.

Oštris pahrluhlohts drikejumus. Maffa plahnâ papikra wahlâ 75 tap., stipra wahlâ 90 tap. un dabujama pee

J. Denbnera

Rihgâ, Kohp-eelâ № 3. Behterburga pee G. Häf-fela, Newsti Prosp. № 13. Walmeera pee G. Trey. Zehfis pee W. Thiel un beedra. Wallâ pee M. Kudolffa.

Waldenburgas

stiklu-fabrikâ, eeksch Jaunpils draudses, apaksch Rihgen muifshas, teel wisadâ leelumâ

balta lohgu glahse

par lehtato zenu pahrdohita.

Louis Greiner.

7 Lühra un Jimmerthala 7

leelakais Frahmms

schjama maschinu,

Rihgä, leelä Smilfschu-eelä Nr. 7.

Schjamas maschines preefsch strohdereem u. i. pr. no 47—100 rubl. f. n. un masakas ar rohtu greefchamas par 35 rubl., ta ari preefsch fainneezehm no 15 rubl. fashoht. Grover un Baker, Imperial, Singer ir tohti skaitas strohderu-maschines. Mehs ar tahm jaw andelejamees kahdus 7 gadus un nemam tahs is tahm labatahm fabrikahm un tadeht art dabujahm Bihnes istahde pirmo medali.

Par wisahm maschinahm mehs wairal gadus pilnigi galwojam un peefuhtam bes makkas us pagebrefchahu zenu-rakditajus ar bildehm un dohdam katram pirzejam pamahzi-fchahu wina waloda drukatatu libdf.

Lühr un Jimmerthal,

Rihgä, leelä Smilfschu-eelä Nr. 7.

Sina preefsch Widfemes un Kursemes.

J. Redlich

gruntigä un wisu-wezakä

Englischu

magasinhnä

schini gadä, tapat lä preefschlaifä teef pahrdohstas til ween tahs ihstenahts Steiermarkas jeb Schtreiku keisera semes iskaptes, no ta wisu-sihfstaaka lakama tehrauda, taifnas un libkas, garas un ihfas, — ta ari tahs patent-iskaptes ar selta wahrddeem, no kaufeta tehrauda, kuras pee sahles til waren lipigas, lä puznasis pee bahrsdas. Aridsan tahs gorahs Brubfchu labibas: un tahs ihfas stipras otwasu: jeb zinn iskaptes, Italijas semes iskapfchu galodinas, Strahlsuntes iskapfchu akminalinee un himstein akminalinee un himsteinwehrä likt la manas iskaptes un tee Strahlsuntes iskapfchu akminalinee un himstein-

akmina iskapfchu bruzekli jeb strihki, eeffsch tahs leelas Masfawas israhdischanas 1863, Rihgas semfokhpibas israhdischanä 1871 un Bihnes (Wien) wisfpaufales israhdischanä 1873 gadä, ar tahm fcheit blafam redsamahm gohdafihmehm pufchkotas kluwa; ta aridsan teef wehl pahrdohhti ahmurini un laktinas preefsch iskapfchu kapinaschanas, grahwju-fchfipeles, firgu: un gohwu-fchfides, dselsu-pinekki un dauds zitabas leetas preefsch mahju waldischanas un semes usfokhpifchanas.

Semfokhpibas maschines,

lä: masofs Adlera aktus, pehz jaunalahs wisfhes buhwetus, par 5 rubl. un dahrgat; eze-fchas, lihrijamahs maschines preefsch labibas, par 35 rubl. un dahrgat; effelu u. Gv.

pefa kufamahs-maschines, ar rohtahm kufamahs maschines no 70 rubl. eefashoht, un zitas fortes. Pehz latra wajjadfibas

superfosfatu,

turfch it ihpascht ir fpehzigs, par maifu 3 rubl. 50 tap. libdf 3 rubl. 35 tap. un

schjamas maschines

7 rubl. gabala peedahwa

Biegler un beedris.

Kantohris: Rihgä, leelä Bils-eelä Nr. 18.

Adolf Schneidemann

damfmaschinas dširnowas peedahwajahs par mafsu mali rupjus endfu-wiltas par:

10 tap. puhträ partijas pahrat par 50 puh.,
15 " mafat " 50

Schwazmuischä, Dinamides-eelä Nr 31, Mahrtina basnijas tuwunnä. 1

Krimas deenwidus-frastu wihnuš

no Muschtas muischas, peedahwa par lehteem zeneem

J. W. Albitz,

Kalku: un Smilfschu-eelu fuftri, Nr 56, Karpowa mahjä. 1

Spitschkas

5 rubl. par lasti, peedahwa

Wilhelm Wetterich,

pee Behtera basnijas. 1

Tschuguna kapu-frustus

leelä iswehlf, melnus un apseltritus, peedahwa par lehtahm zenahm

Man un beedris,

Behweru-eelä Nr 7.

Kofteleschanas teef katrä laifä preti nemtas.

Langdale's

superfosfatus

peedahwa lehti

Georg Thalheim,
Kerkowius mahjä aif rahtufcha.

Vinu: un pakulu-dšijas

wifds numurds teef pahrdohstas

B. Eugen Schnakenburga
kantohri Rihgä,

leelä Bils-eelä Nr 1, preti birfchas namam.

Is wezeem papihreem.

(States № 23.)

Utis jawu preeku issajidams, ka ar Behteri draudsihā stahjees, bija peeminejis, ka winam tikai weena wehleſchanahs wehl buhtu draudsihas leetā.

„Un kas ta par wehleſchanohs?“ Behteris jautaja.

„Ka tu wairaf manā tuwumā buhtu,“ Utis atbildeja.

„Tas jaw buhtu tas pats, ko es ari no wiſas ſirds wehlejohs,“ Behteris jautri atbildeja. „Bet kā tas waretu notikt? Es esmu tikai artilerijas wirſneeks un nederu wiſ par adjutantū.“

„Bet warbuht pee generalibas, kuras preekſhneeks ir generalis Blichers, mans labakais draugs. Kad tu, Behteri, manu watu dohtu, tad es gahdaschu, ka tu teezi pee generalibas. Es ſinu, ka Gneisenaws wehl grib kahdus wirſneekus ſawā tuwumā dabuht.“

„Tawa wata, dari kā tu pats par labu atrohdi,“ majohrs ahtri un jautri atbildeja. „Bet — nezere draugs dar dauds! Ta buhtu preekſch man leela laime, ja tiftu generalibā un tawā tuwumā.“

„Un tad, nerehkinasim ne uf ko, bet pee wiſa ta tatſchu war pamehginah,“ Utis atteiza.

Drihſi pehz tam ſchkihrahſi abi draugi, un kahdu ſtundu wehlati Utis runaja ar generali Behtera leetā, ko winam ari ſirmais generalis Blichers labprahſt ſohlijahs iſdarihſt.

„San tas notiks, mihtlais Rotenburg,“ winſch ſajija.

„Baleejeet Juhs tagad ſche, es Gneisenawu gaidu pee manis, un tad Juhs wareet ar winu paſchu par to leetu runah.“

Generalis Gneisenaws atnahza teeſcham pehz kahda masa brihtina un Blichers iſſiahtſija winam iſhōs wahrōs ſawa adjutanta wehleſchanohs. Gneisenawa weenteeſigais gihmis pee tam nemas neſarahwahs, ne-atbildeja ne ja, ne ne, tikai ſajija:

„Mihtlais Rotenburg, luhdſeet Juhs majoram lai winſch pee manis rihtu deenai auſtoht atnah. „Man tatſchu ar winu wajaga eepaſihteos, pirmis es waru ko noſajihſt.“

Glufchi ar meeru ar ſcho ſinu, winſch kahpa tuhliſt ſirgam mugurā, un aiſriſſchoja uf to weetu, kur winſch ſawu jauno draugu dohmaja atraſt. Winſch to ar tur ſatika.

„Mihtu agri, ſaulei lezoht, pee Gneisenawa!“ winſch tam uſſauza. „Man ir labas zeribas.“

Un ſchihſ zeribas tika teeſcham peepilditas. Behteris tika no generalibas uſnemts un pehz ilgakas ſarunaſchanahs no tahs lohti laipni atlaiſts. Wehl tai paſchā deenā Behteris dabuja pawehli no ſawas lihdsſchinigahs weetas ſchkirtees un generalibā eeſtahteos, kuzai pawehlei winſch, ſaprohtams, ar preeku paklauſija. Winu wehleſchanahs bija iſpildijufehs, un tā draudsihas ſaite ſtarp Utis un Behteri wehl ſipraka padarita.

Wahzi bija tai kautinā pee Leipzigas uſwarejuſchi un Napoleonom waijadſeja ar ſawa kara-ſpehka atleekahm pahr Reines-upi uf Franzuſchu grunti atpakal dohteos. Ari wina paſcha ſemē ſaweentee winam dſinahs pakal un pehz wairalahm gruhſtahm zihniſchanahm tee uſwaretaji Parihſe eegahja. Napoleona aiſdſiſchana uf Elbes ſalu notika pehz ſcheem atgadijumeem.

Statris tizeja, ka karſch ir beigts, un zereja uf ilgu netrauzetu meeru Ciropā; tē uf weenteeſ zaur wiſahm ſemehm ta

negaidita wehſis atſkaneja: Franzuſchu keiſars efoht Elbes ſalu atſtahhis, un efoht, no Franzuſchu tautas un kara pulkeem ſanemts, un atkal kā Franzijas walbineeks Parihſe eegahjis.

Karſch atkal no jauna eeſahla ploſhiteos un wezais Blichers bija pirmais, kas pret keiſara ſazehluſchōhs waru atkal ar nahwigu eenihdeſchanu zihnijahs.

„Uſ preekſchu, uſ preekſchu!“ atſkaneja tagad, kā pirmat uf kara-lauka, un tas nereti gadijahs, ka ſchodeen glufchi ſakauta armija, kahdai ohtraſi uſrunatai armijai ohtrā deenā ſteidsahs palihgā un zaur ſawu palihdsibu palika uſwaretaji.

Tas notikahs tai kautinā pee Bel-alianſes (Belle-Alliance) jeb kā Angleeſchi to ſauz, pee Waterloo. Blichers, kas pee Eigni bija ſakauts, glahba ſawu kara beedri Wellingtonu ari tapat weenu zitu no Franzuſcheem ſakauto Angleeſchu kara-wadoni, un zaur pehdigo breeſmigo kautinu iſnihzinaja atkal no jauna glufchi lepni palikuſcho Frantiſchu keiſara waru, to wiſu leelako un ſpehzigako kara-wadoni, kahdu tik paſaulē ir redſejuſchi, apbrihnojuſchi un — nolahdejuſchi.

Utis ar Behteri pee pehdigeem uſwareſchanas kautineem nepeedaliyahs. Wini bija abi, Behteris puſlihdsi gruhſti, Utis weeglaki eewainoti un zaur to preekſch kauſchanahs neſpehjneeki palikuſchi, un bija, no kahda ahrtēs pawaditi, wezā Sanli pihl patwehrumu atraduſchi, kas, no jaweem ihpaſchneekēem atſtahta, glufchi tuſſcha ſtahweja, bet tur tatſchu wareja peemist. Wini bija kā peenahlahs tahs plaſchās un ſkaiſtās pihl-ruhmes nometuſcheos, un tika no ſawa ahrtēs, kurſch uf generala Blichera pawehli bija lihdsi nahzis, uf to labako un ruhpigako apſohpti.

Pehz winu atnahſchanas pihl, Utis jaw bija tik tahl atweſetojeos, ka wareja no gultas iſeet un wafeji pa pihl-iſtabahm paſtaigateos. Ari ar jauna drauga Behtera atweſetoſchanohs gahja itin brangi uf preekſchu. Tahs preezigahs ſinaos, kas no kara-lauka nahza, uſtureja abus weenumehr jautrus, tā ka garlaiziga un weentula uſtureſchanahs pihl wineem bij dauds weeglaka, nefa paſchi to bij zerejuſchi.

Kahdā deenā, Auguſta mehneſi, kad jauka ſaulite kohſchi zaur leeleem welweteem lohgeem winu iſtabā ſpihdeja, Utis pamanija weenā faktā kahdu wezas-mohdes rakſtamu galdiru, kuru winſch lihdsi ſchim nemas nebij wehrā lizis.

Scho rakſtamo galdiru uſſkatoht winam eekrita prahtā, ka nu gan laiks efoht mahſtei kahdas rindinas rakſtiht un winai paſinoht, ka winſch no wiſahm breeſmahm paſargahſt un tagad pee labas weſelibas atrohdohteos. —

Kā ſajihſt, tā darihts.

Rakſtamais galdiruſch bija aiſſlehgts un atſlehgga nebij atrohdamā. Bet pehz wairaf iſprohweſchanahm ar zitahm atſlehgahm, pehdigi iſdewahs atſlehggt un Utis wareja to ſipri iſbruhketo galdira wahlu uſzelt. Winſch mehleja pehz papihra un tintes, bet nefa ne-atrada, kā wezmohdes tintes-pudeliti, kuras ſchkidrumis jaw bija pawiſam iſſchuwis, un kahdi beesumi ſadrupuſchi dibinā atradahs.

Galdira eekſchpuſe gan atradahs kahds duzis maſaku un leelaku ſchublahdiſchu. Utis attaiſija weenu pehz ohtras wata, bet atrada wiſas tuſſchās lihdsi pehdigai, kuzā ari wairaf nekas ne-atradahs kā kahda pazina wezu papihru, wehſtules wihſigi ſalohziti, un ar kahdu nobahlejuſchn, ſawā laikā ſarkanu bijuſchu ſihda bankiti ſafeeti. Utis uf ſcho pazinu uſmetis,

Atis jaw gribeja to atkal atpakal list, ka winſch uſ weena kumerta weenu wahredu eeraudſija, pahr ko winſch lohti iſbrih-nijahs, — ja pat ſabijahs. Tas bija wina paſcha wahredu.

Wirerakſts ſkaneja:

Baronam Kurt von Rotenburg, Rotenburgâ.

Tagad ſaprohtams winſch ne dohmaht nedohmaja pakiau ta beſ pahrluhkoſchanas atpakal list. Atis atraifija nobah-lejuſcho banti un atrada tuwaki iſmelejoht pulku wehſtules, pahr ko winſch palika lohti preezigs.

Wehſtules bija Franſchu walodâ rakſtitaſ un numurceretas.

Wehſtules ſihkati apſkatiſees Atis atrada, ka tahs bija rakſtitaſ no wina tehwa greſenei Sanli. Schihs wehſtules ſtahw ſakarâ ar muhſu ſtahſtu, tapehz tahs ſchê ihjumâ uſſihmeſim. Wehſtules, kâ jaw minejam, bija numurceretas un tamdeht pehz numura tahs, Latweeſchu walodâ tullotas, ſchê uſſihmeſim. Wehſtule № 1 ſkaneja tâ:

Zeenijama greſene!

Bilnigi un neſchaubami Zums kâ ſawai draudſenei uſtize-dams eedrohfchinajohs no Zums luhgt palihdſibu un padohmu. Zuhſ ſinat, ka es miſlu Mariju, bet mans lepnais tehws ne-grib atkaut, ka es muſſchneekſ buhdams prezetu ſemakas kahr-tas meitu, lai gan wina tapat ſkohlota un mahzita kâ leel-kungu meitas. Mans tehws, kâ rahdahs, ſin, ka es ar Ma-riju eſmu ſaderinahts un tapehz leef mani no ſpionem ap-waktheht. Ihpafchi Kaſpars, mana tehwa wezais kambara-ſulainis, ir man no tehwa par ſpionu peelikts. Schahda buhfchana mani nu ſkubinaht ſkubina, jo drihs ar Mariju liktees ſalaulatees. Mans draugs Witums pilſſehſtâ iſgahda-jis preeſteri, kas mani ar Mariju ſalaulahs. Tit tahtu wiſſ buhtu kahretibâ, bet weena kibeſe raduſehs: mana bruhte Ma-rija newar ilgaki pee ſawa radineeka palikt, tapehz Zuhſ lohti luhgtu, kad Zuhſ Mariju pee ſewis uſnemtu un tamehr wiau ſawâ pili peetiretu, lihds ſalaulaſchana buhs notikuſe. Zuhſu draudſibu un labſidibu pret Mariju un mani paſihdams zeru, ka Zuhſ manu luhgſchana ne-atſtumſeet. Schihs wehſtules noneſeſ ir mans uſtizamais ſulainis Urbans.

Kurts v. Rotenburg.

Scho wehſtuli iſlaſijis Atis atzerejahs, ka winam wirſme-ſchakungs Traunſteins reiſ bija ſazijis, ka kahda Franzuſchu greſene ilgaku laiku bijuſe Rotenburgas pili pee Uta tehwa-maktes par draudſeni. Ar leelu nepazeetibu winſch nehma ohtru wehſtuli un laſija:

Zeenijama greſene!

Eſmu laimigi atkal mahjâs pahrnahzis. Reſinu, ar kah-deem wahrdeem lai iſſafu Zums ſawu un ſawas Marijâs pateizibu, ka Zuhſ mums pee ſalaulaſchanas eſat palihdſe-juſchi, ka zaur Zuhſu palihdſibu Marija tikuſe mana ſeewina. Gan eſmu nepareiſi darijis, pret ſawa tehwa prahtu appre-zetees, bet ſinadams, ka mans tehws muſſcham atlaufchana nedohs, paliku nepaklauſigs, lai ne-iſpohſtitu Marijâs un ſa-was dſihwes laimi. Mariju eſmu eekohrtelejis pilſſehſtâ; pehz kahdahm nedelahm turp nobraufchu un tad ari Zuhſ apmek-leſchu, lai waretu ar mutes wahrdeem Zums ſawu firſnigako pateizibu iſſaziht. Rotenburgas pili, Juni mehneſi.

Kurts.

Treſcha wehſtule ſkaneja tâ:

Zeenijama greſene!

Mana laime ir ne-iſſakama! Mana miſta ſeewina man dahwinajuſe dehlinu un ſuhſta Zums dauds labas deenas. Wina

ir ſpirgta, weſela un laimiga, kahds ari es eſmu. Labpraht paliktu arweenu winas turumâ, bet man jabuht Rotenbur-gas pili. Rotenburgas pili Aprili. Kurts.

Zetorta wehſtule, pehz parakſtita gada ſkaitla ſpreeſchoht, bija trihs gadus wehſlâki rakſtita.

Zeenijama greſene!

Ar behdu-pilnu ſirdi rakſtu pehz ilgaku laika. Mana wiſa dſihwes laima ir iſpohſtita. Kas buhtu tahs breeſmas doh-majis, kad es beidsamo reiſu no ſawas ſeewinas un dehlixa ſchkihrohs. Kahdu nedetu pehz minetas ſchkihſchanahs no ſa-wejeem biju Rotenburgas pili, kad mana tehwa kambara-ſu-lainis Kaſpars aiſbrauza uſ Barihſi, kâ winſch teiza, turklaht to ſkaidri neſinaja, jo ſcho braufſchana ſlepeni iſdarija. Pehz kahdas nedetas Kaſpars pahrbrauza un kad wiau fatikohs, tad winſch uſ mani kâ apſmeedams paſkatijahs. Man bai-ligas dohmas radahs. Es tehwu luhdſu, lai winſch man tauj uſ pilſſehſtu aiſbraukt. Tehws to atlahwa. Ar leelako ſteigſchanohs nobrauzu uſ pilſſehſtu un tur nonahzis tuhlit de-wohs uſ ſawas ſeewas mahjas weetu. Es wairak reiſu ſwa-niju, bet neweens durwis ne-atdarija. Rogahju pee mahjas ſaimneeſes un tai praſiju:

„Kur ir mana ſeewa, kur mans behrns?“

„Lai Deews ſchehlo, kas Zums barona kungs ir notizis,“ wina atbildeja. „Zuhſ eſat pawifam pahrwehrtuſchees, Zuhſ iſſklatatees kâ lihks.“

„Mana ſeewa, mans behrns! Kur wini ir?“ nepazeetigi wehl reiſ praſiju.

„Bet ſchehligais Deews, kâ lai es to ſinu,“ wina atteiza.

„Zuhſ paſchi preeſch pahri nedelahm tohs likat aiſweſt uſ Rotenburgas pili!“

„Es? es ſawu ſeewu, ſawu maſo Behteri eſmu lizis aiſ-weſt? Zuhſ gan ne-eſat pee pilna prahta, gaſpaſcha!“ es iſſauzohs.

„Es gan ne-eſmu ſawu pilnu prahtu ſaudejuſe,“ wina meerigi atbildeja, „bet paklauſatees, kâ tas bij!“

Es pate eſmu Zuhſu rakſtu laſijuſe, kurâ Zuhſ ſawai laulatai draudſenei ſinojat, ka Zuhſ ar ſawu tehwu eſoht ſa-lihdſinajuſchees, un ka winſch ar ilgohſchanohs gaidoht uſ ſa-was wedelles un dehla dehla pahrnahſchana Rotenburgas pili. Kaſpars, Zuhſu tehwa kambara-ſulainis atneſa to weh-ſtuli un wehl pats iſſkaidroja pahr Zuhſu ſaſlimſchana, kas Zuhſ kawejoht, paſcheem ſawu laulatu draudſeni pahrweſt, u-i-apleezinaja, ka Zuhſ ar tehwu eſoht pilnigi meeru ſalihguſchi, ka wiſſ eſoht peedohts un aiſmirſts, un pehdigi wehl paſi-noja, ka wezais barona kungs eſoht ſawus ſkaiſtalohs ſwehtku ratus un ſawu labako tſchetruhgu ſuhſtijis, lai ſawai dah-gai wedellei waretu zetohſchana jo patihkamu padariht. Un, redſeet, ko tad Zuhſu gaſpaſcha wareja zitu dariht, kâ ſchah-dai uſluhgſchanaſi paklauſiht un uſ Rotenburgu aiſzetoht?“

Tagad tilai man azis atwehrahs un es ſahku iſpraſt breeſ-migo wiltibu. Tâ tad tas bija Kaſpara zetohſchanas noluhks! Beſtaunigâ wiſſe bija manu rohkas-rakſtu wiltigi pakal rak-ſtijis, lai manu nabaga newainigu ſeewu waretu pohſtâ eewilt. Un ſchis neleefcha darbs bij iſdewees! Man ap azim ſahka ſaſſch ween greeftees un nahwei lihdsigs gihbonis man uſnahza.

Zuhſ gan warat dohmaht, zeenijama draudſene, ka es beſ kawefchanohs ſteidſohs atpakal uſ Rotenburgu, lai waretu ar ſawu tehwu par to runaht, un wiau peeluhgt un to man iſdaritu ſlepeni netairnibu atkal uſ labumu greef. Es labaf

zeetfchu klufu par tit neshchligu ufweſchanohs pret mani. Tikai ween weenigs breeſmigs wahrds „ne!“ bija wina atbilde uf wiſahm manahm luhgſchanahm un afarahm. Es nokritu pee wina ſahjahm un aplampu wina zelus, ſwehredams pee wiſu ſwehtaka Deewa, lai man manu feewu un behrnu atkal atdohtu. „Ne!“ ihſi un beidsiht winſch man iſſklaidroja, ka mana ta ſauzama lauliba neteekoht nemas atſiht, un beſ tam ta zaur kehina pawehli, ko mans tehws bij ſinajis iſgahdabt, teekoht par nepilnigu atmesta. Turklaht winſch it ka apmeerinadams man ſazija, lai par Marijas un winas behrna nahkamibu neruhpejotees, jo winſch par teem efoht peenahkami gahdajis.

No iſſamieſchanahs dewohs uf zetu, ſawu feew' un behrnu melleedams, bet mana melleſchana bija welta, lai gan pa wiſahm awiſehm liku iſſludinaht. Tapat welta bija mana puhleſchanahs gribedamam kahdas ſinas iſdabuht no mana zeetſirdiga tehwa jeb no neleefcha Kaſpara, kuzam leelas naudas ſumas ſohliju.

Tagad Juhs ſinat manu noſchelojamu likteni. Rakſtat jel kahdu eepreezinatſchanaſ wahrdu ſawam iſmiſuſcham

Kurtam v. Rotenburg.

Scho wehſtuli iſlaſijis, Atis gruhti nopuhtahs: „nabaga tehws, tu laikam ſawu pirmo feew' un behrnu neſpehji atrast, zitadi mana mahte jeb wirsmehſakungs ko no tam buhtu ſinajis man ko paſtahſtiht. Waj wini wehl diſhwi? Al, ar kahdu preeku es apſweizinat u ſawu ohtru mahti un ſawu brahli!“

Labu laiku Atis nogrima dſilas dohmäs, tad pehdigi kehra pehz beidsamahs wehſtules. Schi wehſtule nebija wis rakſtita grefenei Sanli, bet wina tehwa Kurtam v. Rotenburg. Wehſtules wirrakſtu iſlaſijis winſch apgreeſa to aplahet un atrada uf ohtru puſi tohs wahrduſ: „Schi wehſtule naw aiſſuhtama, jo tas ir miris, kam wina rakſtita. Atis wehſtuli uſlauſa un laſija ſchahduſ wahrduſ:

Zeenijams draugs!

Weidsiht pehz dauds gadeem, kur ne-efam fatikuſchees, beidsiht Jums waru kahdu ſinu laiſt pahz Juhsu paſudufchu deſlu un feewu. Netihſchus dabuju pahz ſcho noſlehpumu ko ſinaht. Wakar kahds wezitis uf mirſchamu ſaſlimis bija mana pili nonahjis un manu wahrdu dſirdejis atminejahs, ka es ar Rotenburgeem eſmu paſiſtama, un gribeja ar mani runaht. Pee ſlima weziſcha nogahjuſe, dabuju ſinaht, ka winſch efoht Kaſpars, Juhsu nelaika tehwa bijuſchais lambara-ſulainis. Winſch nu wiſu to noſeegumu iſteiza, ko winſch pee Juhsu dſihwes laimes nodarijis. Gelam Jums rakſtu, ko Kaſpars man paſtahſtijis, man wiſu pirmis japeemin, ka winſch mirdams no ſawas ſirds apſinas tika breeſmigi mohzihts.

(Turpat beigums.)

Breeſmigs notifikums zaur mihleſtibu.

(Sawä laika ahrſemäs notizis.)

(Statees No 27. Beigums.)

Kahdas nedelas pehz meitinas nahwes peeteizahs pee manis kahds jaunš zilweks, un es pawehli, lai to pee manis cewed.

Jaunellis, bahls, ar ſajuſuſcheem mateem eeſkreen manä iſtabä un ſauz ar aiſgrahbtu balſi:

„Kungs, jums ir wehſtule no manas Marijas, juhsu kalps man to ſazija.“

Tu winſch eeſahla gauſchi waimanaht.

„Kas juhs tahds eſeet?“ — jautaju.

„Eſmu tas nelaimigais, — tas nelaimigais — dohdat man to wehſtuli.“

Schohs wahrduſ winſch ſazija ar tahdu balſi, ka es iſtruhlohs un paſneeduſu tam wehſtuli.

„Ta ir winas rohla!“ — winſch iſſauza un ſpeeda wehſtuli pee luhpahm. Nu ſahla tas laſiht; leelas ſweedru piles riteja tam no peeres. Winſch kratija ar galwu, lohda ſew luhpas un bija lohti nemeerigs. Tad winſch ſtahſtija, ka wehſtulä tas pats rakſtihts, ko meitina mums bija ſtahſtijuſi. Winſch luhdſa, lai tam rahdoht to weetu, kur meitina bija mahjojuſe.

Meerigi winſch apluhkoja wiſu un tad ſtahſtija ta:

„Es mihleju ſcho meitu ſirſnigi un pateefigi, bet mana mantas ſahriga mahte ar wiltu to wiſu iſdarijuſi, ko Marija jums ſtahſtijufe. Wina bija wiſu noſlauſijufeſhs, ka es ar Mariju griboht ſalaulatees, apzeetinaja mani un ar Mariju ir negantus darbus ſtrahdajuſi. Al ſaunee zilweki! Kam waijadſeja jums mihledamahs ſirdis ſchirt? Ko eſeet ar to panahkuſchi?“

Es praſiju jaunekam atkal wehſtuli.

Winſch jautaja brihndamees: „Kapehz?“

Man wina Marijas tehwaſ jajuhta.

„Hm!“ winſch ſazija. „Lai paleel ka wehl ſchodeen pee manis. Es ari jums wehl weenu wehſtuli dohſchu, kura ari jums buhs ja-aiſjuhta.“

Jaunekli apmeerinadams ſpeedu winam rohku. Winſch paſkatijahs uf mani ar degoſchahm azim un lika pirkſtu uf muti.

Rakti pehz tam dſirdeja ahra trohlfni un balſis ſauza:

„Kapehta bija ſchahweens dſirdams.“

Uſzehlees, dewohs lihds ar ziteem uf kapehtu.

Ko atradahm tur?

Nelaimigais jaunellis guleja uf Marijas kapu. No truh-tim tezeja tam wehl aſins ſtraume. Winſch bija pats ſewi noſchahwees.

Turpat pee jaunekta ſemä atradahs diwi ſtohbru piſtole, kuras weens ſtohbris bija tuſſch un wehſtule preeſch mahtes. Ta laikam bija ta, kuru bij ſohlijees man doht.

Wehſtulä ſtahweja ta:

„Mihla mahte! Naw ſchoreis ta iſdewees, ka juhs gribejuſchi, lai noſeek. Es eſmu pee Marijas; bet nebihſtatees! Marija ir miruſe! Nedsat, til taſlu buhtu labi. Bet juhsu rehſinums ir tomehr neriktigs; jo mana piſtole ir peelahdeta, un paſchu laiku eemu es uf Marijas kapu. Rohkäs man ir winas wehſtule, kura wina mani par wiltneeku noſauz. Es gribu Marijai ſaziht, ka ne-efmu wiltneeks, bet ka pats eſmu peewilts, tapat ka wina. Dſihwojat weſela, maht, un aiſmirſtat, ja warat, ka juhs ſawam weenigam dehlam ſpeedat ſew dſihwibu nemt. Dſihwojeet weſeli. Augusts.“

Jaunellis ſawai ſirſnigi mihletai Marijai tika blaſam ap-rakts. Lai duſs meerigi weenä kapä tee, kuru ſirdis bija ſaweenojuſchahs, bet kureem zeetſirdigi zilweki mihleſtibas laimi un preekus leedſa.

Schis behdu-ſtahſtinſch lai buhtu par eewehroſchahu wezakeem, lai ſawu behrnu mihleſtibu zeetſirdigi ne-iſſklauch un jaunekteem un jauneklehm par beedinatſchahu, ka weegpraſtigi nebuhs mihleſtibas laiſlibai padohtees, lai nedabutu dſihwibas ruhktumu un pohſtu peedſihwoht.

R. Matſcherneeks.

Gradi un feedi.

Karstums.

Pec mums dabai tahds eeradums, ka pa seemu fāst un pa wafaru ir karstis, tapeh; ari „Beelikuma“ lasitaji it labi fina, kas ir seema un kas ir wafara, kas ir fals un karstums un kas ir aulstums un siltums; bet walodas-prateji un dabas-finataji wehl naw isdibinajufchi, kur fals fahlahs un kur karstums beidsahs; wini ari ne-ispehtis, kur falam beidsotees aulstums fahlahs un kur siltums pahwehrtahs par karstumu; wini jawā walodu-gudribā un dabas-pehtibā til dsili nogrimufchi, ka naw eefpehufchi tahs rohbeschas eeraudstih starp falu un aulstumu, starp siltumu un karstumu. Es, kā dsimis Tahmeeks peedsimis, efmu ihstis walodas-pratejs un dabas-finatajs, jo mahte bija walodu-prateja, kas man pirmo walodu mahjija un mans tehms kreetns dabas-finatajs, kas skaidri finaja, ko winfch dsehra un ehda, waj fchnabi waj alu dserdams, waj filki waj gatu ehhdams; tapeh; ari es, wina pirmais un beidsamais dehls buhdams, ari skaidri sinu, neween ka es dseru un ehdu, bet ari ka es runaju latwiski Latweefchu walodā un franziiski Frantschu walodā. Schoreis runafchu kā dabas-finatajs pah falu un aulstumu, pah siltumu un karstumu. Sals ir seemas lepnums, tapeh; mums schogad bija lepna seema, kur mums nojala muhfu kreetnais wihrs un fajala glehweem Latweefcheem firdis, kuras tee naudas mafā glabaja, tā ka tee nejehdsa doht preefch ta, kas wineem par gohdu bija strahdajis; bet ari fihwan falam par fpihti kreetnu Latweefchu firdis jo karstaki fajala: ne-aismirstamus wahrdus runaja, augstas dseemas fazereja un seemetu-galwas pilsehtā tahs jaulās muhka faskanās pahwehrtahs. Aulstums nereti faweenohs ar augstumu, tapeh; us augsteem kalneem leelaks aulstums nekā leijs un augsteem wihreem tihlahs aulsti ruhpetees par semeem lautineem; aulstums parahdahs tautas zenteendē, kur nometufchees laiskums un weenaldsiba, kuhtrums un mantas-fahriba. Siltums neween no faules dabujams, bet ari siltums rohnahs, kad krabini eekurinajam, un nereti paleel til filts, ka wezee rahpuliufchi no leela siltuma fawu kuhtribas-laschoku nowell un muhfu laiku uiswalkā tehruufchees fahl naigi us preefchu dohtees. Ja siltums weetahm pahwehrtahs par karstumu, tad dascham azis atkustu un firds paliktu siltaka, tā ka winfch redsetu, kas redsamis un daritu, kas darams. Karstums pa seemu atrohnamis maifes-zepdōs un pa wafaru faules gorjni; bet karstums daudi ko eefpehjis fchini wafarā: winfch mums usaudsinajis labu feenu, leetu apturedams wafaraju apspeedis, dascham funam trakumu uslaidis un zilwefeem lizis fwiht. Bet ar to karstumam nepeetika, winfch augstus un bagatus lungus us juhrmalu aisjuhtijis, lai eet pa juhru peldeetes; winfch mums jaunās awises dahwinajis, kurahm katrei ir faws ihpafch wahrds un zenteeni, un kas wihs ir nahjis no karstuma, jo kad tas buhtu zehlees no aulstuma, tad awises buhtu isnahufchas pa seemu. To daridams karstums ir pareisi darijis, bet kad karstums dundurus mums uslaidis, kas dsihweekus lohsh un dur, tad par to gan newaram buht pateizigi, ihpafchi par „jauneem dundureem,“ kas it labi fina, „kam pa aujim“ jadohd. Wijas fchahdas leetas tikai zehluufchahs no leela karstuma, jo schogad mums ir karstā wafara. Bet kas nebuhu ar meeru, ko karstums nodarijis, tas lai kuhdsams apmeerina-

jahs, dohmadams, ka seema nahs, kas wifus eetihš jawā baltā wilainitē, weenalga, waj ahtrs trafiklis, jeb lehns rahpulis, waj leels gudrineeks bes padohma waj mass dseefmineeks bes finas un tad fnaudihs wisi fnauduli.

Dabas-pratejs.

Deriga pahrmahjischona.

Kahda Wahzu awise stahsta pah fchahdu ehrotu atgadjumu, ko kahds lungs is pahrgalwibas isdarijis, gribedams johkotees. Kahdam kutfcheram, kas no Apenikas us Schenwisi brauzā, bija tuffch fahrks us rateem; peeminetais lungs, ar kutfcheri falihdsis, eegulahs fahrkā un lika fewi lihds jawai mahjas-weetai aifwest, gribedams fawu gapfachu fabaidiht, kura ari teefcham buhtu pahrbijufchē, ja buhtu fawu laulatu draugu eeraudfijufe fahrkā gulam.

Kungs fahrkā eegulees fawu zigaru pihpeja, pah fawu pahrgalwigo johku preezadamees. Kahdu gabalinu pabraufufchi, tē tahs ar latumu pahrwiltahs fahrkā feenas fahka degt, no degofcha zigara aisdedsinatās. Katuns degdams azu-mirkli aisdedsinaja to ar finisi jeb laku pehrweto fahrku, tā ka til ar leelahm puhlehm isdewahs lungu no fahrkā isdabuht. Sirgi bija janojuhds, jo ari rati bija fahluufchi degt. Ratus gan apdsefha, bet fahrks pawifam fadega, tā ka kutfcheram bija atpafai jabrauz un jaunš fahrks japehrt, par kuru finams bija pahrgalwigam fungam jamafsa. Bet neba winam tikai fchi fchahde japezeefch, winfch ari deefgan apdedsis un bes tam wehl no teefas-pufes tiks par fawu pahrgalwibu apstrahpehts.

Ihtais wihrs.

Kas ir tas „ihtais wihrs?“
 Kas taisnibu pah wifu zeen,
 Kas mast runa, strahda ween,
 Kas wifu, ko til apfohla,
 Ar' kreetni il reis isdara;
 Kas ir no blehnam wifai tihrs:
 Tas ir tas ihtais wihrs!

Kas ir tas „ihtais wihrs?“
 Kas faprafchanai gohdu dohd,
 Kas netaisnibu kreetni soh,
 Kas garas runas netura,
 Kam gara-spaida pretiga,
 Kas preefch few fahweht war it tihrs:
 Tas ir tas ihtais wihrs!

Kas ir tas „ihtais wihrs?“
 Kas taisni strahda, runa ar'
 Peh; ikumeem ween wifu dar';
 Kam greifus zekus atstah preeks,
 Kas leefuleem ir eenaidneeks,
 Kas azis flaidris, tihfams, tihrs:
 Tas ir tas ihtais wihrs!

Kas ir tas „ihtais wihrs?“
 Kas brijwibu pah wifu zeen,
 Un par to gahda nalt' un deen';
 Kas fawus brahkus mihsus tur,
 Kas gohdigs, ustizigs jeb kur,
 Kas mirstoh ir no bailehm tihrs:
 Tas ir tas „ihtais wihrs!“

Keraudas Lihgonis.

Atbildedams redaktehs Ernst Plates.